

קונטרס

דפי עזר

ללימוד שו"ע עם משנה ברורה לפי סדר הלוח "הלכתא דיומא"

מחזור שינתיים

חלק ב

כולל בתוכו:

דפי חזרה

דפי ציורים וטבלאות

דפי סיכום

בא תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י
מפעל הלכתא דיומא

אוכלין האם שייך בהו מוקצה?

אין שום אוכל תלוש הראוי לאכילה מוקצה לשבת, ואפי' חטים שזרעם בקרקע ועדיין לא השרישו ודאי השרישו חייב משום עוקר דבר מגידולו, וביצים שתחת התרנגולת מותר לטלטלן, ודוקא כשלא היו הזרעים עדיין מכוסין בעפר.

פירות שלא הבשילו האם הוי מוקצה?

תמרים הלקוטים קודם בישולן וכונסין אותם בסלים והם מתבשלים מאליהן מותר לאכול מהם קודם בישולן, אבל גרוגרות וצמוקים שמניחים אותם ברחבה שאחורי הבתים לייבשן אסורין בטלטול, ואפילו היה אוכל מן הענבים עד שחשכה והותר והניחן במוקצה או העלן לגג לייבשן לעשות אותן צמוקין אפ"ה שם מוקצה עליהן, ודוקא גרוגרות וצמוקין אבל שארי פירות שהעלה לגג לייבשן אין בהם מוקצה דהם חזיין לאכילה אף קודם שיתייבשו.

האם שייך הכנה בשל נכרי?

י"א דאין הכנה שייך בשל נכרי, דהיינו דבר שהוא אסור בישראל משום דאיתקצאי ביהשמ"ש ולא הוזמן מבע"י בא"י לא שייך זה, ואבנים ומעות וכיוצא בזה אין נ"מ בין של א"י לישראל דהלא אלו אפי' הזמנה מבע"י לא מהניא. וא"י שהדליק נר בבין השמשות וכבה אח"כ מותר לישראל לטלטל המנורה אח"כ בנתאכסן ישראל בבית א"י, ואם לא שהדליק הא"י לצורך ישראל דאז נעשה בסיס לכל השבתו. ואפילו גרוגרות וצמוקים שבידו מותרים אף שהעלה הא"י מבע"י לייבשן ודחיינן בידיהם, וי"א דדוקא

בגרוגרות וצמוקין דחזו ולא חזו אבל אי לא חזו לגמרי אין נ"מ בין ישראל לא"י, אבל דבר האסור בבין השמשות משום מחובר או משום שהיה מחוסר צידה ותלשו הא"י או צדו בשבת אף שהדבר הוא של א"י אסור, וכן באיסור נולד ג"כ הכי.

איזמל של מילה האם מותר לטלטלו אחר המילה?

איזמל שמל בו בשבת אין לטלטלו אחר המילה דהא מוקצה הוא מחמת חסרון כים, ובין השמשות ג"כ היה מוקצה ואע"פ שעומד למחר למלאכת מילה מ"מ אחר גמר צורך שלו חוזר לאיסור טלטול של בין השמשות, ע"כ יצניעו באותו חדר שהוא מל שם, וי"א שיש להחמיר שבעוד שהאיזמל בידו לא יניחנו מידו עד שיניחנו במקום המשתמר או שיוליכנו לביתו, ואם הוא ג"כ פורע וצריך להניח האיזמל מידו יקבל אחר מידו והוא יוליכנו שם למקום המשתמר. ומ"מ בדיעבד אם הניחו מידו ויש חשש שלא יגנב שם יש לסמוך דמותר לטלטלו.

אימתי לא אמרינן אתקצאי לבין השמשות?

אימתי אמרינן דאתקצאי לבין השמשות דוקא דברים שגמרו בידי שמים, כגון גרוגרות דאין נגמרין אלא ע"י חום החמה ושמא יהיה יום ענן בשבת ואסח דעתיה מנייהו, אבל דבר שנגמר בידי אדם כגון תמרים שנתן עליהם מים בע"ש אף דבוראי אינם ראויים בבין השמשות לא התמרים ולא המים אפ"ה לא אסח דעתיה מנייהו על יום השבת שיהא מוקצה מחמת זה דהא בידו להשהותן עד למחר שיקלטו טעם התמרים.

האם מותר להמוהל לטלטל הכיס שמונח בתוכו הסכין של מילה?
הגב' בעצמך...

לימודי שלחן ערוך אר"ח עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות
האחר לזמנית מל ימות
© התחלת המעגל

Sponsored By: DollarPhone

זכות הלימוד

שבשלחן בענין שא"א להוציאו לגמרי מן השלחן, אבל כשכיס מלא מעות קשור לבגד הוא כלי בפני עצמו ואינו בטל לגבי הבגד, וכן התיבה אם יכולין להוציאו לגמרי מן השלחן לא נתבטל לגבי השלחן, ואסור לטלטל הבגד והשלחן, ואם לא שמונת על השלחן דבר היתר שחשוב יותר ונעשה השלחן בסיס לו, ובפמ"ג מסתפק אי מהני דבר זה גם לענין תיבה שיהא מותר לטלטלה דאפשר דבעינן דוקא שיהא דבר היתר מונח בתוכה, ואם שכח ליטלם מע"ש עכ"פ צריך מדינא נייעור מתחלה, אך אם יש בתוכם רק איזה פרוטות בטלים לגבי הבגד והשלחן.

באיזה אופן מותר לטלטל השלחן?

ודוקא כשהתיבה שבשלחן הוא מיוחד תמיד למעות או שאר דבר מוקצה, אבל כשהתיבה התלויה בשלחן עשויה תמיד להניח בה לחם וסכינים ואירע שהניח בה מעות, אפילו אין בה לחם וסכינים, אע"ג דהטישקעסט"ל ודאי אסור לטלטל, אבל מותר לטלטל השלחן דנעשה השלחן בסיס לאיסור ולהיתר.

אימתי אמרינן דנעשה בסיס לאיסור ולהיתר?

כלי שיש עליו דבר האסור ודבר המותר מותר לטלטלו, כגון מחתה שיש עליה מבע"י אפר שמותר לטלטלו לכסות בו רוק או צואה, ויש עליה ג"כ שבדי עצים שהם אסורים בטלטול, מותר לטלטל מחתה כמו שהיא, וכגון שדבר המותר חשוב מדבר האסור, אבל אם דבר האסור חשוב יותר מדבר המותר בטל אצלו ואסור לטלטלו, ואם שניהם שוין אסור בין שניהם חשובין או אינם חשובין, ואם לכל העולם ההיתר חשוב יותר ולדידיה אינו חשוב אזלינן בתר דידיה וה"ה איפכא. ואם אינו צריך אלא לגוף המחתה לא יטלטלנה כמו שהיא, אלא ינער האפר ושבדי העצים במקומם ויטול המחתה, ואי איכא הפסד בנייעור א"צ לנער. וכן אם יוכל לנער האיסור לחוד ינערנו ולא יטלטלנו עם ההיתר.

האם מהני להניח היתר אצל האיסור בשבת?

כל זה לא מיירי אלא שהיה ההיתר עם האיסור מבעוד יום, אבל אם היה האיסור עליו לבד בבין השמשות לא מהני מה שהניח אצלו ההיתר בשבת, אבל אם בשבת הונח עליו דבר איסור אין מוקצה לחצי שבת, אלא כל זמן שהאיסור מונח עליו אסור בטלטול, ע"כ מותר להניח עליו דבר של היתר החשוב יותר ומטלטל הכל ביחד אם אי אפשר לו לנער האיסור משם.

אימתי הוי איסור גם משום נולד?

אם הוסק המחתה בשבת אסור בזה לכ"ע משום נולד, ואם נתערב אפר המותר באפר האסור והאיסור לא היה ניכר קודם שנתערב בטל ברוב, דאי היה ניכר אפילו באלף לא בטל דמוקצה יש לה מתירין בערב. מים הנוטפין מן האילנות בימי ניסן אסורין משום נולד, ואפילו יש כבר כלי עם מים מע"ש שנוטף לתוכו, ולא בטל דהא טיפה הנוטפת היתה ניכר קודם שנתערב בהמים, ודש"מ אפילו באלף לא בטל.

מטה שהיה עליה מעות ביהשמ"ש מה דינה?

מטה שיש עליה מעות אסור לטלטלה, ואפילו לא היו המעות עליה בין השמשות אסור לטלטלה בעודן עליה, ומשכחת לה שהניח א"י או תינוק המעות בשבת לדעת ישראל, ואם מותר לנער אז המעות מעליה דעת המ"א נוטה דלא נעשה בסיס כיון שלא היו עליה בין השמשות ומותר לנער, ואפילו אין עליה עתה והיה עליה ביה"ש אסור לטלטלה, ואפילו לצורך גופו או לצורך מקומו, ודוקא שהניח, דבשכח אף בעודן המעות עליה מותר לנערן, וכ"ש שלא נעשית המטה בסיס לכל השבת.

מטה שאין עליה מעות ביהשמ"ש מה דינה?

אם אין עליה עתה מעות וגם לא היה עליה ביה"ש מותר לטלטלה, אפילו יחדה למעות והניחם עליה מבע"י כיון שסילקן קודם בין השמשות, ואפי' הניחם עליה בשבת ואח"כ סילקם ממנה כיון שלא היו עליה בין השמשות אף שמוחדת היתה למעות ג"כ שרי, ויש אוסרין בייחוד לכך והניח בהם אע"פ שסילקן מבע"י, וומ"מ אם לא הניח בה עדיין מעות כלל רק ביחוד בעלמא אין שם מוקצה עליה, ולכן אסור לטלטל כים של מעות אע"פ שהוציא המעות ממנו מבע"י אא"כ עשה בו מעשה שפתחו מלמטה וסלקו מן היחוד. מיהו לצורך גופו או לצורך מקומו מותר, וי"א דאפילו לצורך גופו ומקומו אסור, ומ"מ אף שהכיס מיוחד למעות כל שאין דרכו להקפיד להניח בו דברים אחרים אינו בכלל מוקצה מחמת חסרון כים, רק כסתם כלי שמלאכתו לאיסור ושרי לצורך גופו או מקומו.

כיס התפור בבגד מה דינו?

וכן בכיס התפור בבגד הואיל ועיקר הבגד עומד ללבוש אם הוציא המעות משם מותר ללבוש הבגד דהכיס בטל אצלו, וע"כ מותר ליצאת בו אפילו לר"ה, ואף להאומרים דלצורך גופו ומקומו אסור מ"מ הכא שרי ליתן בתוך הכיס וליטול ממנו. אבל אם שכח בו מעות מותר לטלטל הבגד, דלא אמרינן דכל הבגד נעשה בסיס למעות הואיל ואין המעות על עיקר הבגד, דהכיס אינו תפור לארכו בבגד אלא פיו לבד תפור והוא כולו תלוי, אבל אין ללבושו בשבת, ואם היה הכיס כולו תפור בבגד כל הבגד נעשה בסיס, ואף בשכח עכ"פ היה צריך לנער מתחלה המוקצה, משא"כ כשהכיס תלוי אין צריך אפילו נייעור מתחלה, וי"א דגם בזה צריך נייעור מתחלה, ולכתחלה אין להניח מעות שמה ישכח ויצא.

אם הניח המעות לתוך הכיס בכונה מה דינו?

אפילו אם הניח מעות בכוון מבע"י ודעתו היה שישאר שם כל השבת מותר לטלטל הבגד אף בעוד שהמעות מונח בכיס, וומ"מ אסור להכניס ידו בהכיס ואפילו לאחר שהוסרו המעות מתוכם, ומ"מ אם אפשר בנייעור יראה לנער מתחלה, ד"י"א דאף שהמעות אינם על עיקר הבגד ג"כ צריך לנער קודם שיטלטל הבגד בין בהניח ובין בשכח.

האם בכל הכיסים בבגד ותיבות בשלחנות הדין כן?

ודוקא כשפה הכיס תפור להבגד, וכן כשיש מעות תוך תיבה

האם מותר לפתוח בשבת תיבה שיש בו דברים מוקצים כדי ליטול דבר היתר מתוכה?

הגוי
בעצמך...

לימודי שלחן ערוך אורח
עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות
המחיר למוסיקס מיל יומון
© מהדורה חמישית

זכות הלימוד

באיזה אופן מותר לטלטל המת בשבת?

מת שמוטל במקום שירא עליו מפני הדליקה, אם יש ככר או תינוק או שאר חפץ שמותר לטלטל מטלטלו על ידיהם, שמניח עליו או אצלו ומטלטלו עמו, ולא התירו ע"י עצה זו דככר או תינוק אלא למת בלבד אבל לא בשאר דבר מוקצה כאבן וכיו"ב, ואם אין לו ככר או תינוק, אם יש לו שתי מטות מטלטלו ע"י שיהפכנו ממטה למטה דהוי טלטול מן הצד, ולטלטל המטה אחר שסילק המת ממנה אם היה חי ביה"ש לכו"ע מותר, אך אם מת בע"ש יש אוסרין ויש מתירין, ואם היה דעתו מתחלה שיהיה מונח המת עליה כל השבת ואח"כ סלקוהו ממנה לכו"ע אסור. ואם אין לו לא זה ולא זה מטלטלו לטלטול גמור.

להיכן רשאים לטלטלו?

כל זה באותו רשות, ולרשות אחר אסור להוציא בכל גווי, וי"א דאפילו לרשות אחרת שלא ערכו עס זה או לכרמלית שרי להוציא, ולענין דינא בודאי יש להקל. ואם צריך לזה ככר ותינוק תליא בשתי דעות המבואר לקמן, וי"א דלכו"ע מותר גם לרשות אחרת רק דאו י"א דאדרבה טוב להוציא בלא ככר ותינוק כדי למעט באיסור הוצאה.

מת המוטל בחמה האם מותר לטלטלו?

מת המוטל בחמה ועדיין לא הסריח מטלטלו מחמה לצל באותו רשות ע"י ככר או תינוק, וי"א דגם במוטל בחמה שהוא קרוב להסריח נמי שרי להוציא לרשות אחר, ואם אין לו ככר או תינוק לא יטלטלו כלל אפילו להפכו ממטה למטה דטלטול מן הצד שמיה טלטול, ואפילו להמקילים להוציא לכרמלית משום כבוד הבריות מ"מ לענין טלטול באותו רשות לכו"ע אסור בלא ככר ותינוק. ואסור לדחוף ע"י קנה דבר שהוא מוקצה, אך אם דחיפתו הוא מפני שצריך להשתמש במקום שמונח בו המוקצה שרי דהוי טלטול מן הצד לצורך דבר המותר.

מת שהסריח היאך והיכן רשאים להוציאו?

מת שהסריח בבית ונמצא מתבזה בין החיים והם מתבזים ממנו, וי"א דאפילו לא הסריח עדיין אלא שקרוב להסריח, מותר להוציא לכרמלית, ואם היה להם מקום לצאת בו אין מוציאים אותו אלא מניחים אותו במקומו ויוציאים הם, ולהמתירין אפי' לא הסריח עדיין אפילו יש להם מקום לצאת מותר להוציאו.

כשמוציא המת לכרמלית האם צריך ככר ותינוק?

י"א שלא התירו להוציאו לכרמלית אלא ע"י ככר או תינוק, אבל לר"ה אסור בין ע"י ככר ותינוק בין שלא ע"י ככר ותינוק, וי"א שכל שמוציאו לכרמלית מוטב להוציא שלא בככר ותינוק כדי למעט בהוצאה, והרבה פוסקים סוברין כדעה הא', ומ"מ כשאין לו ככר ותינוק מותר להוציא אף בלא ככר ותינוק. ויש מתירין להוציאו אף לרשות הרבים ע"י תינוק אבל לא ע"י ככר, ודוקא בתינוק גדול קצת דקטן ביותר שוה לככר, והלכה כדעה ראשונה. וכל היכי שנזכר שמותר ע"י ככר ותינוק מותר אפילו קטן ביותר. וה"ה דמותרים לומר לא"י לטלטלו אף בלי ככר ותינוק כמו ע"י ככר ותינוק ע"י ישראל, ודוקא לכרמלית, אבל לר"ה דאסור לרוב פוסקים ע"י ישראל אף ע"י ככר ותינוק אפילו ע"י א"י אסור, ויש מקילין גם בר"ה, ובר"ה שלנו יש להקל ע"י א"י.

האם יש היתר לטלטל מת בשבת מפני הכהנים?

אסור לטלטל מת ע"י ככר ותינוק לצורך כהנים או דבר אחר, אבל ע"י א"י יש מתירין, וכן נוהגים לצורך מצוה או חתונה, וצורך גדול הוא ג"כ בצורך מצוה. וטלטול מן הצד להפכו ממטה למטה שרי לצורך כהנים אפילו שלא ע"י ככר ותינוק. ומ"מ בין בזה ובין ע"י א"י הוא דוקא אם הקרובין רוצין, אבל אין יכולין לכופין להוציאו מן הבית שמת שם, ואם לא במקום שהמנהג לשאתו מיד במקום שמטהרין אותו יכול לכופין, ואפילו היה בהכ"נ תחת גג אחד עם המת, אם לא בנפל דליכא משום כבוד י"א דיכולין לכופין להוציא מן הבית בשביל הכהנים וע"פ האופנים המבוארים למעלה.

בגדיו של מת האם מהני כמו ככר ותינוק?

אם נתן על המת אחד מכלים שהיה המת לבוש בו מתחלה חשוב כנותן ככר או תינוק, וכ"ש אם נתן עליו שאר כלים שמלאכתן להיתר. י"א שלא הצריכו ככר או תינוק אלא למת ערום, אבל אם הוא בכסותו אפילו אם המת לבוש בו עכשיו ג"כ מהני כמו ככר ותינוק, ודוקא תכריכין הן בטלין אצלו, וע"ע.

מת המוטל בחמה האם מותר לפרוס עליו מחצלת?

מת המוטל בחמה ואין להם מקום לטלטלו, או שלא רצו להזיזו ממקומו, באין שני בני אדם ויושבים מבי' צדדיו, חס להם מלמטה זה מביא מטתו ויושב עליה וזה מביא מטתו ויושב עליה, חס להם מלמעלה זה מביא מחצלת ופורס על גביו וזה מביא מחצלת ופורס על גביו, זה זוקף מטתו והולך לו וזה זוקף מטתו ונשמט והולך לו. ואם הוא מתירא שלא יסריח המת ויצטרכו לצאת שרי לפרוס עליו מחצלת להדיא, אך שיהיה בלא עשיית אהל.

נפטר שמת בשבת בבית החולים ומוכרחים לסלקו משם מה יעשו?

הגו"ט
בעצמך...

החברת דיונימא
לימודי שולחן ערוך אורח
עם משנה בחירה

כל הזכויות שמורות
המחיר למוסדות מלידות
© מהדורה ומסלול

זכות הלימוד

דפי שינויים ושיכלאות

משנה ברורה

מן סימן שיא סעיף א

עד סימן שיא סעיף ז

כ"ח טבת

מחזור שינתיים

חלק ב'

1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות

ואסור להעתיקם בלי ישות

© מהגילת המפעל

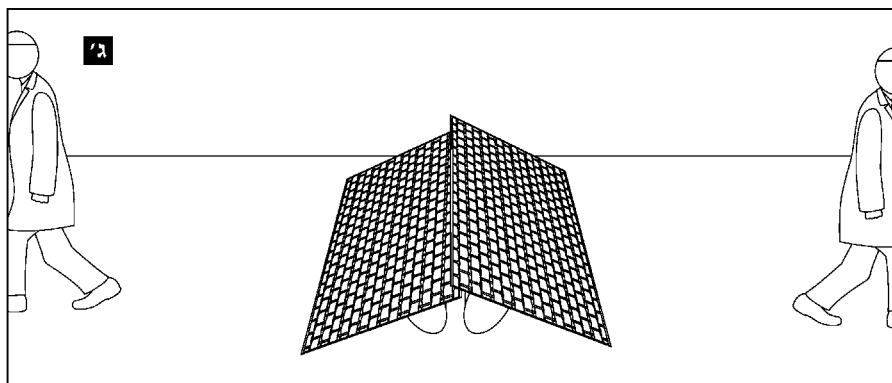
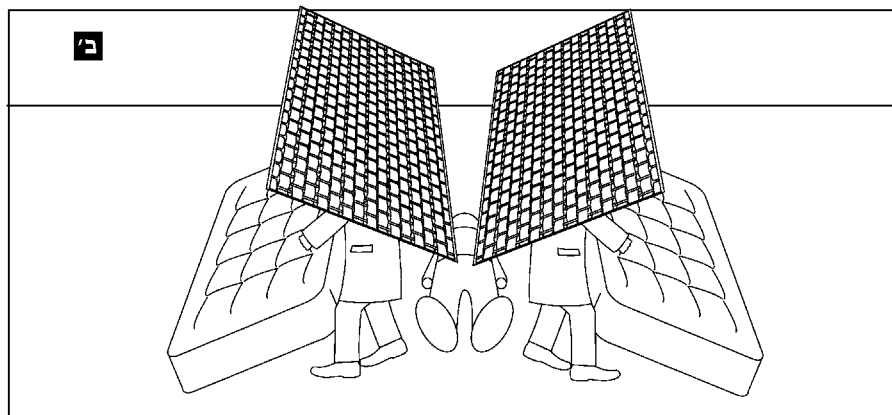
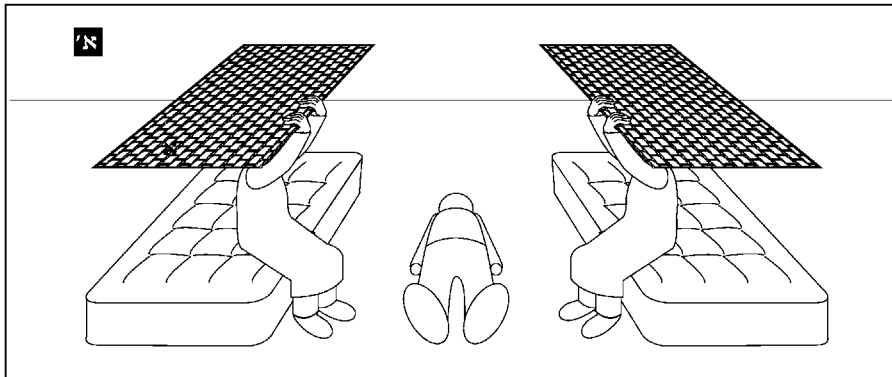
טילטול מן הצד

סימן שי"א - מ"ב ס"ק ו'
ומטעם זה אסור לדחוף ע"י
קנה דבר שהוא מוקצה

סימן שיא - שו"ע סעיף א
מת שמוטל במקום שירא עליו
מפני הדליקה, ... אם יש לו
שתי מטות מטלטלו ע"י
שיהפכנו ממטה למטה

שו"ע סעיף ו
מת המוטל בחמה ואין להם מקום לטלטלו או שלא רצו להזיזו
ממקומו, באין שני בני אדם ויושבים משני צדדים, חם להם
מלמטה זה מביא מטתו ויושב עליה וזה מביא מטתו ויושב
עליה, חם להם מלמעלה זה מביא מחצלת ופורס על גביו וזה מביא
מחצלת ופורס על גביו, זה זוקף מטתו ונשמת והולך לו וזה זוקף
מטתו ונשמת והולך לו נמצאת מחיצה עשויה מאליה, שהרי
מחצלת זה ומחצלת זה גביהן סמוכות זו לזו ושני קצותיהן על הקרקע משני צדי המת.

מה מותר לעשות עם המת בשבת?

מותר לסוך המת בשמן ולהדיחו במים קרים ולשמוט הכר מתחתיו כדי שלא יסריח, ובלבד שלא יזיז בו שום אבר, אבל אסור לשמוט המת מע"ג הכר, והעולם נוהגין להגביה אותו מעל הכרים ע"י ככר אף במקום שאין לחוש שיסריח, ויש למחות בידם, רק לשמוט הכרים מתחתיו מותר, וגם זה אינו מותר רק בשביל שלא יסריח, ובמקצת מקומות נוהגין להעצים עיניו ולישר אבריו שלא יתעקמו, ואף דאין לו שורש ע"פ הדין מ"מ במקום שנהגו אין למחות כיון שיש להם סמך ע"פ הוזהר, אך באמת בזהר לא נזכר סכנה כ"א לענין עינים וא"כ לישר האברים אין להם שום סמך, וי"א דבמקום שנהגין להקל בזה משום שחוששין שלא יתעקמו ויהיה בזיון למת יניחו ככר [או שאר דבר שמותר לטלטל] על אותן האברים ודוחק עליו עד שיפשוטו אבריו. ומותר לזלף חומץ ע"ג בגדים של המת בשביל שלא יסריח למוציא שבת ויוכלו להתעסק בטהרתו. ואם היה המת מלוכלך בטיט וצואה עד שמאוס בעיני רואיו מותר לטלטלו ע"י ככר ותינוק, ולרחצו במים בידו ולא ע"י מפה משום סחיטה, אבל בלא"ה אסור בכל זה, ואפילו ע"י איי אסור.

אימתי מותר לטול מן הצד?

לטול מן הצד לצורך דבר המותר מותר, הלכך צנון שטמן בארץ ומקצת עליו מגולים, ולא השריש, וגם לא נתכוין לזריעה, נוטלו אע"פ שבנטילתו מזיז עפר ממקומו, ואע"פ שהוסיף מחמת לחות הקרקע מותר. ואי לא היו העלין מגולין כלל אסור, ואפילו ע"י תחיבת מחט וכוש, ויש מקילין ע"י תחיבת מחט וכוש. ואי השריש אפילו אם היה גם גוף הצנון מגולין מלמעלה ג"כ אסור להזיז ממקומו. ואם היה נתכוין לזריעה אף שלא השריש אסור, חוץ אם לא היו הזרעים עדיין מכוסין בעפר. ודוקא כשטמונין בשדה, דאי בבית אסור, [ואך אם הם טמונין בחול ועפר שמונחין בקרן זווית והכניסן לעשות בו צרכיו מותר להוציאן ואפילו לא היה מגולה כלל מלמעלה]. ואפי' הניחו שם מבע"י להיות שם כל השבת מותר דאין באוכלין משום בסיס לדבר האסור.

אימתי מותר לטול בגופו?

לטול בגופו אפי' לצורך דבר האסור מותר, הילכך קש שעל המטה במקומות שמסיקין בקש דסתמו מוקצה להסקה מנענעו בגופו, ואם הניחו עליו מבע"י כר או כסת מנענעו אפילו בידו שהרי הכינו מבע"י לשכב עליו אפילו אם לא חשב בהדיא לשכב עליו, ואם חשב לשכב עליו מהני אפילו בלא כר וכסת אפילו הניחו להקש על המטה בסתמא ואח"כ חישב עליו, ובמקומותינו סתמא עומד למאכל בהמה או לשכיבה ובכ"א מותר לנענעו אפילו ביד. וכ"ז דוקא שהקש לא הונח על המטה לשם שכיבה, דאי הונח במבע"י לשם שכיבה נסתלק ממנו שם מוקצה בכל מקום.

האם מותר לטלטל ע"י דבר אחר?

פירות הטמונין בתבן או בקש המוקצים [לאפוקי אם הזמינן למאכל בהמה או לשכיבה, ובמקומותינו סתם תבן מיוחד למאכל בהמה], יכול לתחוב בהם מחט או כוש ונטלם והקש ננער מאליו, וכ"ז כשהיה טמון בתבן המוקצה שמונח במקומו ועומד להסקה, אבל אם לקח בע"ש מקצת ממנו והטמין בו פירות מותר לטלטל התבן בהדיא. ומה שנוהגין איזה אנשים למכור בשבת ולקבל המעות בכלי או ע"י בגד או גורר בסכין הוא איסור גמור.

כמה אבנים מותר לטלטל לאיזה ביהכ"ס?

משום כבוד הבריות היתירו לטלטל אבנים וצורות או שאר דבר כה"ג דלאו בר טלטול הוא לקנת, ואפי' להעלותם לגג עמו דהוי טרחא יתירה מותר, ואפילו היכא שקובע לו מקום ג"כ שרי, ומ"מ אפשר דאם המקום הוא קבוע שאין שום אדם יכול לכנס שם ואפילו מב"ב דאסור. ומי שיש לו מקום מיוחד לבית הכסא יכול להכניס עמו אבנים לקנת מלא היד ואפילו ד' וה' אבנים, ואפילו אם היו האבנים גדולות יותר מכביצה כיון שבין כולם אין יותר ממלא היד מותר, ודוקא בשאינו מיוחד לו לעצמו אלא נכנסין גם אחרים שם דלא היה לו להכין מע"ש דחשש שמא ישלוהו אחרים, אבל אם היה סמוך לו לביתו וגם מיוחד לו לעצמו דאין נכנסים אחרים לשם ואפילו מבני ביתו אין להתיר להכניס שם אבנים כלל דהיה לו להכין מאתמול, ויש מקילין בכל גווני, ואם אין לו מקום קבוע מכניס עמו כשיעור בוכנא קטנה, וי"א כשיעור ראש בוכנא קטנה שדכין בו את הכושם.

אימתי מהני היכר באבן להתירו להכניסו לביכ"ס?

אם ניכר באבן שקנחו בו מע"ש מותר להכניסו אפי' הוא גדול הרבה, או אפי' הם הרבה ממלא היד מותר לייטול כולן, דכיון שקנחו בהן הוכנו לכך, ואם אינו ניכר אף שידוע שקינח בו אסור ליקח ממנו מלא היד אם אין לו מקום קבוע, ויש מקילין בזה דכיון שידוע שקינח בו הוי כניכר.

אימתי מהני יחוד באבן להתירו להכניסו לביכ"ס?

כ"ז דוקא כשלא יחדן מע"ש בפירוש לכך, דאם יחדן אפילו לא קינח בהן מעולם מותר להכניסן כמה שירצה, וה"ה נייר חלק שמקפיד עליו דיש בו משום מוקצה ג"כ מהני יחוד מע"ש, דאם סתמא אין בו משום מוקצה דהא עומד לכסות פי הפך, ומותר להכניס לבהכ"ס כמה שירצה, ואם לא יחדן אינו מותר להכניס לבהכ"ס שאינו קבוע רק כפי צרכו לפעם זה בלבד, ואסור לקרוע הנייר בשבת. ואפילו מכרמלית לרה"י נמי שרי לטלטל אבנים, ובא"ר כ' דמ"מ אין להקל בזה כשיש לו בה"כ לעצמו שאין אחר נכנס לשם, ור"ה דידן אף שלהרבה פוסקים דינו ככרמלית מ"מ אין להקל.

כשמטלטל מוקצה בתוך כיס או שק האם הוי לטול ע"י דבר אחר?

הגב' בעצמך...

לימודי שולחן ערוך אורח עם משנה בחדרה

כל הזכויות שמורות המחזור לשימוש מיוחד מהותי מתחלת המסע

זכות הלימוד

צרות וחרס ועשבים איזה עדיף לקנות בו?

היו לפניו בשבת צרות ואזני חרס חלקים דכיון דחלקים הם ליכא משום סכנה, מקנח באוזן החרס שהוא ראוי לכסות בו פי הכלי, ובאינם חלקים דיש חשש סכנה בדבר מוטב יותר לקנח בצרות אף שהוא מוקצה. צרות ועשבים יקנח בעשבים אם הם לחים, אבל ביבשים אין מקנחין אלא יקנח בצרות אף שהוא מוקצה. **מותר לפנות אחורי הגדר דשדה חבירו, ומותר ליטול צרות לקנח אפילו בשבת מן השדה, אבל לא יטול מן הגדר אפילו בגדר עב דנראה כסותר.** לא יטלטל רגב אדמה לקנח בו, ואם הוא רגב קשה כאבנים שאינה עשויה להתפרך מותר.

האם מותר ליצאת בשבת בדבר התחוב בתוך הגוף?

למשמש בברזא בפי הטבעת דינה כצרות שלא יאחזנה אלא בשתי אצבעותיו, וה"ה בפתילה [שקורין צעפ"ל] שמכניסין בפי הטבעת, ואסור ליצאת בברזא אפילו תחובה כולה בגוף, אבל דבר הבלוע בגוף מותר ליצאת בו, כגון לבלוע מרגליות או זהב ולצאת בו לרשות הרבים, והעיקר תלוי אם הוא דבר שדרכו להוציא אח"כ או אסור, ורק במרגלית מותר שאין דרכו להוציא בעצמו כלל אח"כ.

באיזה שדה מותר לפנות

אסור לפנות בשדה ניר שמא יבוא לאשווי גומות, ובסתם שדה שלא נחרש עדיין או בחרישה שניה שלאחר הזריעה לא חיישין לאשווי גומות, ואם היא שדה חבירו אפילו בחול אסור, ובשדה חבירו אסור גם בחרישה שניה שלאחר הזריעה, ובגמי משמע דתלוי בירידת הטל.

האם מותר לעשות מושב אבנים לביהכ"ס בשבת?

אבנים גדולות שמצדדין אותן כמין מושב חלול ויושבים עליהם בשדות במקום המיוחד לבית הכסא, מותר לצדדן להעמיד הדפנות שמכאן ומכאן, אבל להניח אבן למעלה על שתיהן אסור משום אהל, ויש מתירין, וי"א דדוקא אם היו האבנים מוכנים מכבר לזה, דאל"ה לא הותר איסור מוקצה בשביל זה.

באיזה אופן מותר לפקק החלון בשבת?

פקק החלון ואפילו על ארובה שבגג יכולים לסתמו אפילו אם אינו קשור, ובקשור א"צ אפילו מחשבה, ואם אינו עומד לפתוח אלא לעתים דרוקות אסור, וע"כ בעינן שיהא הפקק קשור ותלוי מבעוד יום, והוא שיחשוב עליו מע"ש לסתמו בו, ובלא"ה אסור משום טלטול, וה"ה אם הכין במחשבה לאיזה דבר יהיה סגן, וואם הוא כלי אף אם הוא כלי שמלאכתו לאיסור כגון דף שעורבין עליו שהוא מותר ליצור גופו תו א"צ אפילו מחשבה. וי"א דבעי שיהיה תורת כלי וצ"ע למעשה. וזה מהני אפילו אם לא נשתמש בו עדיין מעולם לזה, וכ"ש אם נשתמש בו מכבר אפילו רק פ"א, ואז לא צריך תו אפילו מחשבה, והא דבעינן דעתו מע"ש היינו דוקא בדבר שדרך לבטלו שם, אבל דבר שאין דרך לבטלו לעולם אלא לפי שעה כגון בגד וכי"ב מותר לסתום בו אפילו לא היה דעתו עליו מע"ש.

האם מותר לפקק החלון מפני המת בשבת?

י"א דהא דפוקקים את החלון בשבת מפני המת שלא יכנס הטומאה לבית ויטמאו הכלים הוא דוקא קודם שימות המת, אבל לאחר מיתתו מיקרי תיקון גמור, ויש מתירין.

קנה שנועלין בו האם מותר לנועל בו ולטלטלו?

קנה שהתקינו להיות נועל בו שתוחבו אצל הדלת בכותל נולא שסוגר בו את המסגרת או ב' חצאי דלת א"צ שיקשרנו בדלת, ומ"מ לא סגי במחשבה שיחשוב עליו מאתמול וצריך שיתקננו לכך, לרש"י צריך שיתקננו לשם כלי שיהא ראוי לשום תשיש, שיהא ראוי להפוך בו זיתים או לפצוע בו אגוזים, ואפילו אם יחד רק לזה מ"מ לא מקרי עדיין כלי שמלאכתו לאיסור כיון שלא היה עדיין רק הזמנה בעלמא לזה, ולר"ת א"צ שיהא ראוי לדבר אחר אלא כיון שתקנו והכינו לכך סגן, ולעת הצורך יש להקל בר"ת, ומיקרי ע"י כלי שמלאכתו להיתר, ומותר לטלטלו אפילו שלא לצורך גופו ומקומו רק צורך קצת, אבל קנה שמוסקין בו זיתים אע"פ שנועלין בו מקרי מלאכתו לאיסור, ולנועל בו שהוא לצורך גופו מותר אפילו עומד למסוק בו זיתים.

נגר שיש בראשו גלוסטרא האם מותר לנועל בו?

נגר שהוא יתד שנועלים בו ותוחבין אותו באסקופה למטה ודומה טפי לבנין לא סגי בהכי ואין נועלים בו אא"כ יהא קשור, מיהו בקשור א"צ אפילו מחשבה שיחשב עליו מבעוד יום, אבל במחשבה בעלמא שחוישב עליו מע"ש לרש"י איכא איסור דאורייתא ולהרא"ש איסור זה הוא רק מדרבנן, וכ"ז בנגר שאין בראשו גלוסטרא, אבל ביש בראשו גלוסטרא אפשר דלכ"ע הוא רק מדרבנן, ואם יש בראשו גלוסטרא סגי אפילו אם קשור בחבל דק שאינו ראוי להיות ניטל בו, ועכ"פ קשור מיהו בעינן, וכ"ז בגלוסטרא דממילא, אבל אם עשה גלוסטרא לראשו לכ"ע מותר אפילו בלי קשירה כלל, וזה מותר אפילו בנגמז, ולהגר"א אין לחלק בזה כלל וכ"ש דאין להתיר בזה בנגמז. וי"א דלעת הצורך יש לסמוך על המקילין ע"י גלוסטרא כיון שהוא כלי אף בלי קשירה כלל, ואם הנגר מחובר לדלת ומושכין אותו ותוחבין בחור מותר לכ"ע אף בלי קשירה, ואפילו אם אינו קשור בדלת עצמו אלא בברית הדלת או במזוזה שאחורי הדלת, ואפילו אם החבל ארוך ואינו תלוי כלל באויר אלא כולו מונח בארץ.

נגר שאין בראשו גלוסטרא האם מותר לנועל בו?

אם אין בראשו גלוסטרא אם הוא קשור בדלת עצמה סגי אפי' בחבל דק שאינו ראוי לינטל בו, ואפי' כולו מונח בארץ, ואם אינו קשור בדלת אלא בברית צריך שיהא הקשר אמיץ שיהא ראוי לינטל בו, ובלא"ה אסור אפילו אם הנגר תלוי באויר ואינו נגרר כלל בארץ, ואפי' הכי א"צ שיהא תלוי אלא אפי' כולו מונח בארץ מותר, שאין אסור אלא כששומטו ומניחו בקרן זוית.

האם מותר לסתום הפקק בתוך המקוה שבין בור הטבילה לבור ההשקה בשבת?

הגוי בעצמך...

החברת דיומא
לימודי שלחן ערוך אר"ח
עם משנה בחירה

כל הזכויות שמורות
המחיר למוסדות מלידות
© מהדורה ומסעל

זכות הלימוד

דפי שיעורים ושיכלאות

משנה ברורה

מן סימן שיב סעיף ב
עד סימן שיג סעיף ב

א' שבט

מוחזור שנתיים

חלק ב'

1 800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסדר להנתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

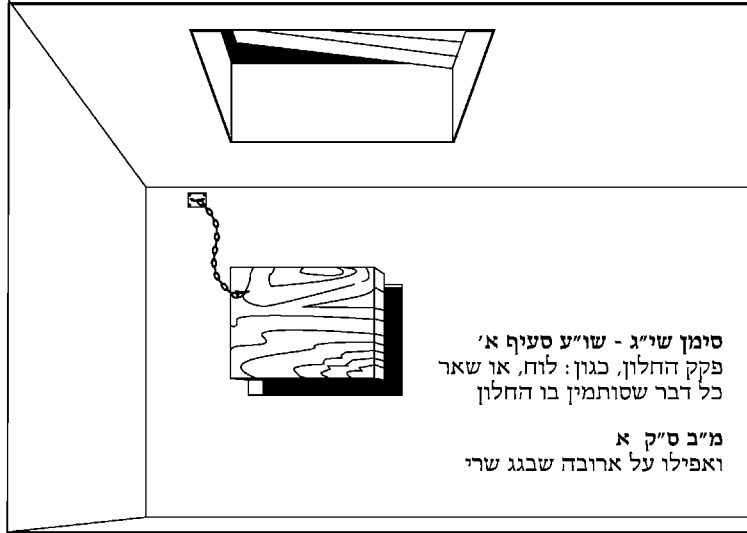
שו"ע סעיף ב
אם ירדו גשמים על האבנים ונטבעו;
אם רישומן ניכר, מותר ליטלן כדי לקנח

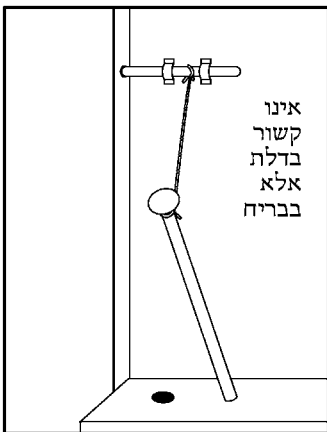
סימן שיב - שו"ע סעיף א'
מכניס עמו כשעור בוכנא קטנה
מ"ב ס"ק ד'
ברי"ף ורא"ש איתא כשעור ראש בוכנא קטנה
שדכי' בו את הבושם

שו"ע סעיף א'
וקנה שהתקינו להיות נועל בו,
א"צ שיקשרנו בדלת וצריך
שיתקנו לכך. לרש"י היינו
שיתקנו לשם כלי שיהא ראוי
לשום תשיש שיהא ראוי להפך
בו זיתים או לפצוע בו אגוזים

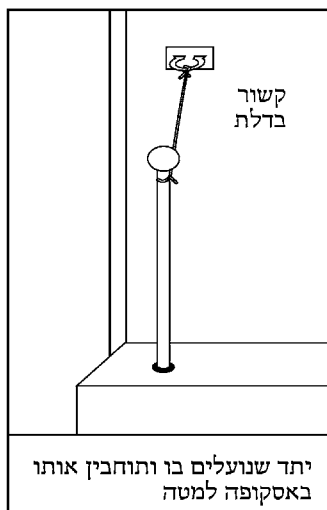
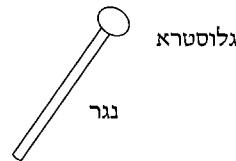
סימן שיג - שו"ע סעיף א'
פקק החלון, כגון: לוח, או שאר
כל דבר שסותמין בו החלון
מ"ב ס"ק א'
ואפילו על ארובה שבג שרי

אינו
קשור
בדלת
אלא
בבריה

שו"ע סעיף א'
ונגר שהוא יתר שנועלים בו ותוחבין אותו
באסקופה למטה דומה טפי לבנין, לא סגי
בהכי ואין נועלים בו א"כ יהא קשור.
וכי צד יהא קשור, אם יש בראשו גלוסטרא
דהיינו שהוא עב באחד מהראשים וכו' ואם
אין בראשו גלוסטרא, אם הוא קשור בדלת
עצמה וכו' ואם אינו קשור בדלת אלא בבריה..

קשור
בדלת

יתד שנועלים בו ותוחבין אותו
באסקופה למטה

המסגרת

ב' חצאי דלת

מ"ב ס"ק ד'
היינו שתוחבו אצל הדלת
בכותל ולא שסוגר בו את
המסגרת או ב' חצאי דלת

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר
שהציורים אלו נעשו כפי הבנתנו
בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת
הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה
בהצוירים, - או שיש לו איזה הארה או
הערה, נא שיואיל בטובו להודיענו
מזה, ולזכות את הרבים,

הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס
אם בדעת הקורא צריכין לעשות ציור
על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור,
נא להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו
לשלוח גם הציור שחושב צריך להיות
שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על
מקומו בשם אומרו, ויוקף לזכותו.

ציורים אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה
הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על
הלומד בשעת לימודו להבין דברי
המשנה ברורה, ולהלכה למעשה
צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה,
בכל הכבוד, הנהלת המפעל

באיזה אופן מותר לנעול נגר בשבת?

כל נגר שמותר לנעולו אפילו יש בראשו גלוסטרא והוא קשור, מיירי שהאסקופה גבוה וכשנועץ אותו במפתח אינו נוקב בארץ, אבל אם נפתחה האסקופה בענין שכשמכניס הנגר בחור נוקב תחתיו בארץ הוי בנין ואסור לנעול בו, ואם מתחלה עשה חלל בקרקע מקום שהנגר יהיה ראשו שם ואינו מוסיף נקב בארץ אין איסור. וי"א דיש להקל ביש בראשו גלוסטרא אף בנפתחה האסקופה.

האם מהני בית יד בנפתחה האסקופה?

אם עשה לו בית יד שרי ואפילו אינו קשור, וי"א דלרש"י לא מצינו היתר בנפתחה האסקופה אפילו ע"י עשיית בית יד. וכעושוין טבעת של ברזל באמצע הבריה וכו' אוחזין בשעת פתיחה ונעילה ומושכין את הבריה זה הוי כעשה לו בית יד דמותר אפילו באינו קשור אפילו בנפתחה האסקופה, ואפילו להמחמירין בעשה לו בית יד יש להקל בזה מפני צירוף טעם הנ"ל דמתחלה עשה נקב לכך.

באיזה דלת צריך שיהי בו ציר שיהי מותר לנעולה?

רחבה שאחורי הבתים שאין נכנסים ויוצאים בה תדיר, אם עשה דלת לפתחה או שתולה בה מחצלת של קנים, וכן פרצה שגדרה בקוצים כענין דלת אם יש להם ציר, או אפי' אין להם עתה ציר אלא שניכר שהיה להם ציר, נועלים בהם, אפי' הם נגררים בארץ רק שקשרם ותלאם מבע"י כדי לנעול בהן. ובפתח העשוי ליכנס בפחות מל' יום הוי כפתח העשוי ליכנס בה תדיר.

אם אין להם ציר האם מותר לנעולה?

אם אין להם ציר ולא היה להם ציר אין נועלים בהם, אא"כ היו גבוהים מן הארץ שהיו קשורות ותלויות מבע"י בענין שאף כשפותחן אינן נגררות בארץ, ואפילו הן גבוהין מן הארץ רק כמלא נימא, ופתח העשוי לכניסה ויציאה תדיר נועלים בו אפי' לא היה לו ציר מעולם והוא נגרר בארץ כשפותחה, ועכ"פ קשור מיהו בעיניו, וי"א דאפילו אינו קשור כלל שרי אם יש לה אסקופה מלמטה, ויש להקל בזה.

איזה דלת צריך להיות קשורה שיהי מותר לנעולה?

דלת אפילו בפתח העשוי לכניסה ויציאה תדיר העשוי מלוח אחד, או שאין לה אסקופה התחתונה וכשפותחים שומטין אותה ועוקרים אותה, אין נועלים בה אפי' יש לה ציר, ודוקא בשאינה קשורה, אבל אם היא קשורה ותלויה אף שנגררת בארץ כשפותחה שרי אף שאין לה תקוני דלתות כראוי, ורק בפתח העשוי לכניסה ויציאה תדיר. ובקשורה אף בדלת אלמנה שרי, ולגרסתנו אפשר דאף בעשויה לכניסה ויציאה תדיר ג"כ אסור בדלת אלמנה. וי"א דלא אסור אלא בתרתי לריעותא דהיינו שהוא מלוח אחד וגם אין לה אסקופה, ובפתח העשוי לכניסה ויציאה תדיר יש להקל, וה"ה להיפך באין לה אסקופה ועשויה מלוחות הרבה.

דלת העשוי מקרשים הרבה האם צריך להיות קשורה?

דלת העשויה מקרשים הרבה שרי אם יש לה אסקופה אע"פ שאינה קשורה כלל ושומטים אותה כשפותחה, ודוקא בפתח שהוא

עשוי לכניסה ויציאה תדיר, וה"ה במקום שנועלים בקרשים הרבה ויש חקיקה למעלה ולמטה שמכניס בהם הקרשים שדינם כדלת הואיל ואינן לוח אחד בכל הדלת, ויש להקל אף בלוח אחד כיון שיש לו אסקופה והוא עשוי לכניסה ויציאה תדיר.

דלתות הכלים האם מותר להחזירן למקומן?

שידה תיבה ומגדל שפתחיהן מן הצד ויש להם שני צירים אחד למעלה ואחד למטה, אם יצא התחתון כולו ממקומו אסור להחזירו שמא יתקע, ואפילו היכי שהחור הוא באמצע פתח התיבה, ואפילו בצירים שלנו שהם מברזל אסור להחזיר דלתי הכלים, אבל אם יצא מקצתו דוחקו עד שמחזירו למקומו כיון שהעליון נשאר במקומו בקל יכול להחזיר התחתון, אבל כשיצא העליון אסור אפי' לדוחקו ולהחזירו למקומו.

כלים של פרקים האם מותר להחזירן ולהדקן?

מטה של פרקים אסור להחזירה ולהדקה, ואם תקע חייב חטאת, ואם היא דרכה להיות רפויה מותר לכתחלה, היינו שאינו מקפיד אם יתנועע בתוך החור, וי"א דדוקא דבר שצריך גבורה ואומנות אסור, ובלבד שלא יהיה דק, ורפוי ואינו רפוי אסור. כוס של פרקים מותר לפרקו ולהחזירו בשבת כשהוא רפוי, וי"א שדין הכוס וה"ה השטענדר"ר שבבהכ"נ שמונחים עליו ספרים אם הוא פרקים כדני המטה, ולכתחלה יש להחמיר כדעה זו אך אם הוא לצורך שבת יש לסמוך אדעה ראשונה, ואם דרכו להיות מהודק אע"ג דעכשיו רפוי אסור.

כוסות שלנו וכיסוי הכלים האם מותר לפרקן?

כוסות שלנו העשויים בחריצים סביב ומהודקים בחוזק לכו"ע אסור, אפילו להדקו ברפוי, ויש מצדדים להקל בזה, ומ"מ למעשה יש להחמיר, וכיסוי הכלים אפילו אם עשויים כך שרי, ואפילו הכלים שאסור לפרקן ולהחזירן מ"מ לטלטלן שרי, ולא גזרו אלא במנורה שדרכה להתפרק וכל כיוצא בו, אבל דבר שאין דרכו להתפרק שרי בטלטול.

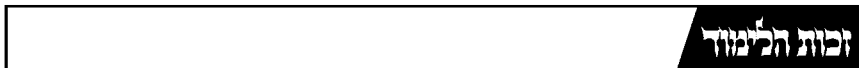
באיזה אופן מותר לסמוך קורה להמטה בשבת?

קורה שנשברה מותר לסמכה בארוכות המטה שהם כלי, לא כדי שתעלה דא"כ הוי ליה בונה, אלא כדי שלא תרד יותר, והוא שיהיו רפויים שיכול ליטלם כשירצה, אבל אם מהדקם שם אסור, ואם אינו תחוב בחוזק כ"כ שרי, ואם אינו כלי רק עץ בעלמא כמו מקל אע"פ שמוכן הוא לטלטל מ"מ אסור לסמכו תחת הקורה דדמי לבונה, ויש מתירים בכל דבר ששם כלי עליו לענין טלטול כיון שהוא עושה רק כדי שלא תרד יותר, ובפ"ג ב' דלדידהו אפילו במהדקו שרי במקל, דלא שייך שם ביטול כלי מהיכנו כל שאין שם כלי עליו, ולא נהירא.

ספסל שנשמט אחד מרגליו האם מותר להחזירו?

ספסל שנשמט אחד מרגליו אסור להחזירו למקומו ואפילו לעשותו רפוי, ולהניח אותו צד השמט על ספסל אחר יש מי שמחמיר לאסור, ואפילו בטלטול אסור לדידהו, ואם ישב עליה כבר כך פ"א מבע"י כשהיה סמוך על ספסל אחר מותר גם בשבת לסמכו על ספסל אחר.

מה ההיתר להדק הכיסוי על בקבוקי היינות שמסבנן על ציר שבראש הבקבוק?

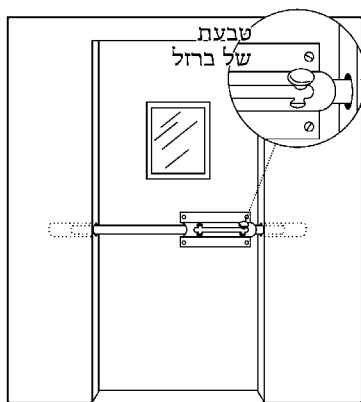

דפי שינויים ושיכלאות

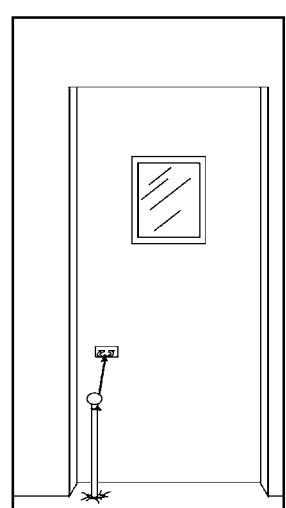
משנה ברורה
מן סימן שיג סעיף ב
עד סימן שיג סעיף ט

#1 ב' שבט מחזור שנתיים חלק ב'

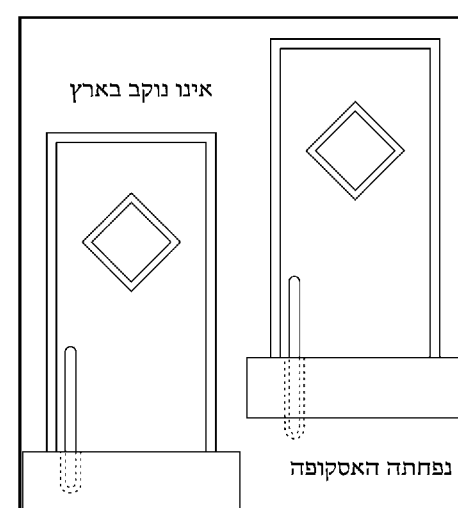
1800 466-7593
www.HilchusaDiyoma.org
כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי ישות
© מהגות המפעל

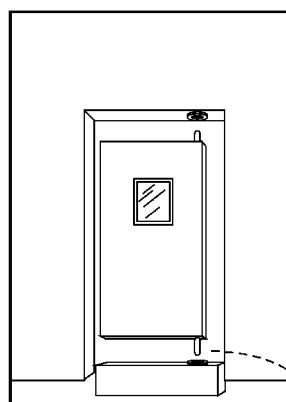
מ"ב ס"ק כב
ובזה ניהא מה שברוב הבתים
עושין נקבים בחומה אצל הדלת
מכאן ומכאן ותוחבין הבריה
לשם שהולך מקצה זה לזה
ועוד נראה דכיון שעושין טבעת
של ברזל באמצע הבריה ובו אוהזין
בשעת פתיחה ונעילה ומושכין את
הבריה זה הוי כעשה לו בית יד

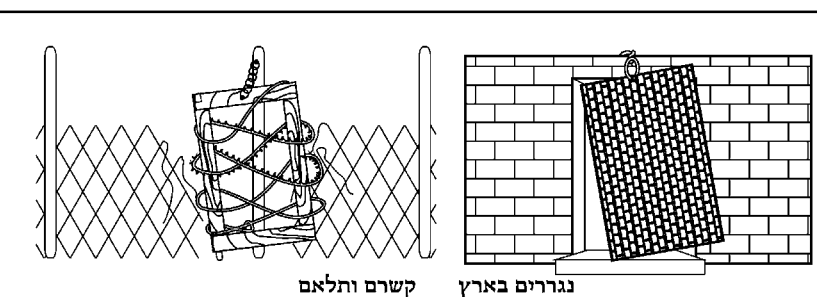
מ"ב ס"ק כב
ואם מתחלה עשה חלל
בקרע מקום שהנגר
יהיה ראשו שם ואינו
מוסיף נקב בארץ אין איסור

סימן שי"ג - שו"ע סעיף ב
כל נגר שאמרנו, מיירי שהאסקופה גבוה
וכשנועץ ארתו במפתן אינו נוקב בארץ,
אבל אם נפתחה האסקופה בענין
שכשמוכנס הנגר בחור נוקב תחתיו בארץ,
הוי בנין.

ציר
(פי' ציר נוקבין הדלת
וקובעים בו עץ חד כדי
להכניסו בארץ לחזור
לכאן ולכאן).

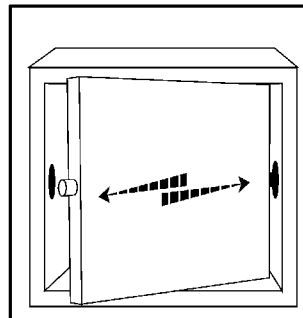

קשרם ותלאם נגררים בארץ

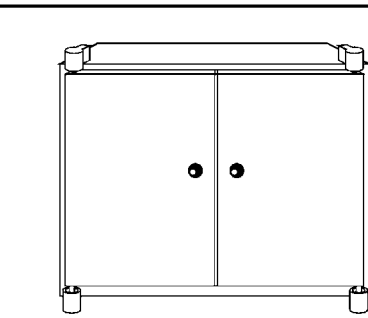
שו"ע סעיף ג
רחבה ... אם עשה דלת לפתחה או שתולה בה מחצלת של קנים,
וכן פרצה שגדרה בקוצים כעין דלת, אם יש להם ציר...
או אפי' אין להם עתה ציר אלא שהיה להם ציר, נועלים
בהם אפי' הם נגררים בארץ רק שקשרם ותלאם לנעול בהם
אבל אם אין להם ציר, ולא היה להם ציר, אין
נועלים בהם אפי' כ
היו גבוהים מן הארץ;

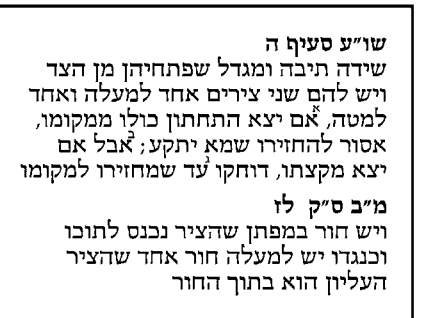
מ"ב ס"ק כ"א
ואם עשה לו בית יד
[הוא כמו גלוסטרא
דלעיל דדומה למקבת
שכותשין בו בשמים]

מ"ב ס"ק לח
ואפילו היכי שהחור הוא באמצע פתח
התיבה דלא שייך למגור כ"כ שמא יתקע
אפי' אסור דגזרינן באמצע אטו מן הצד

שו"ע סעיף ה
שירה תיבה ומגדל שפתחיהן מן הצד
ויש להם שני צירים אחד למעלה ואחד
למטה, אם יצא התחתון כולו ממקומו,
אסור להחזירו שמא יתקע; אבל אם
יצא מקצתו, דוחקו עד שמחזירו למקומו
מ"ב ס"ק לו
ויש חור במפתן שהציר נכנס לתוכו
וכנגדו יש למעלה חור אחד שהציר
העליון הוא בתוך החור

שו"ע סעיף ד
וה"ה במקום שנועלים בקרשים
הרבה ויש חקיקה למעלה ולמטה
שמכניס בהם הקרשים,

דפי שיעורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן שיג סעיף ב

עד סימן שיג סעיף ט

#2

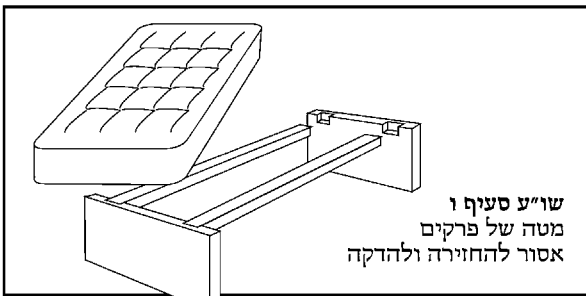
ב' שבט

מחזור שינתיים
חלק ב'

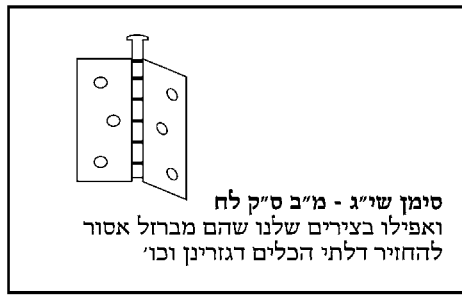
1 800 466-7593

www.HilchusDyoma.org

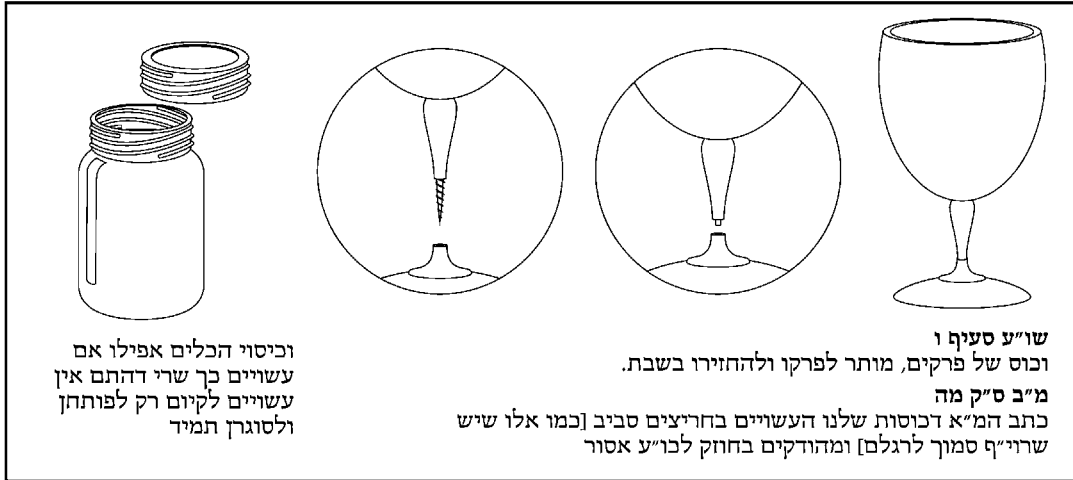
כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

שו"ע סעיף ו
מטה של פרקים
אסור להחזירה ולהדקה

סימן שי"ג - מ"ב ס"ק לח
ואפילו בצירים שלנו שהם מברזל אסור
להחזיר דלתי הכלים דגזרינן וכו'

שו"ע סעיף ו

וכוס של פרקים, מותר לפרקו ולהחזירו בשבת.

מ"ב ס"ק מה

כתב המ"א דכוסות שלנו העשויים בחריצים סביב [כמו אלו שיש
שרוי"ף סמוך לרגלם] ומהודקים בחוזק לכ"ע אסור

וכיסוי הכלים אפילו אם
עשויים כך שרי דהתם אין
עשויים לקיום רק לפותחן
ולסוגרן תמיד

נקב יפה

סימן שיד - שו"ע סעיף א
כגון חבית... שנשברה ודיבק
שבריה בופת, יכול לשברה
ליקח מה שבתוכה ובלבד
שלא יכוין לנקבה נקב יפה
שיהיה לה לפתח

לשברה

שו"ע סעיף ט

התוקע עץ בעץ, בין שתקע במסמר בין שתקע
בעץ עצמו עד שנתאחד, הרי זה תולדת בונה

מ"ב ס"ק ג

וכן התוקע העץ בתוך הקרדום [או שתקע
יתד בתוך הבית יד של הקרדום כדי להדקו

מקדח

מגופה

סימן שי"ד - מ"ב
ס"ק יז
נוקבים אפילו
במקדח... ולכן
מותר לנקוב
במגופה שסותמין
בה הכלי זכוכית
[שקורין שטאפק"י]
אפילו בכלי
המתוקן לכך.

מ"ב ס"ק ה
וה"ה אם מתיז
ראשה מלמעלה
ומכוין ליפות
השבירה שתשאר
עוד כלי

החשוקים

מ"ב ס"ק א
דהני חביות קטנות של
מרקחת אסור להסיר
החשוקים [שקורין רייפין]
כדי ליקח מה שבתוכה

דפי שיעורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן שיג סעיף ט

עד סימן שיד סעיף ה

#3

ג' שבט

מחזור שינתיים
חלק ב'

1 800 466-7593

www.HilchusDyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

לזרות תבן על הקרקע האם הוי בונה?

חצר שנתקלקלה במימי גשמים יכול לזרות בה תבן ולא חשיב כמוסיף על הבנין, אבל דבר דמבטל ליה התם כמו טיט וחול וצוררות אסור, ודוקא הכא שבא לתקן החצר אסור דדמי לבנין, אבל בענין אחר כמו שנוהגין לפזר חול בבוקר בבית כדי לכסות הרוק שרי כיון שאינו מכויין לבנין, ובלבד שישנה שלא יזרה לא בסל ולא בקופה אלא בשולי הקופה שיהפכנה ויביא תבן על ידי שינוי, אבל ביד אסור, וע"י אינו יהודי שרי אם יש בו צורך הרבה.

האם יש בנין וסתירה בכלים שבורים?

אין בנין וסתירה בכלים, וה"מ שאינו בנין ממש, כגון חבית שאינה מחזקת ארבעים סאה, היינו אמה על אמה ברום ג' אמות עם עובי הדפנות בלא עובי הלבזוזים והרגלים, שנשברה ודיבק שבריה בזפת יכול לשברה אפילו שלא במקום שמדובק בזפת ליקח מה שבתוכה, ודאלו היא מחזקת מ' סאה הו"ל כאהל ואית ביה משום בנין וסתירה אפילו בנין וסתירה כל דהו, וי"א דבחבית רעועה כזה אפילו מחזקת ארבעים סאה אין שייך בה שם סתירה, ויש להקל ע"י א"י.

האם מותר גם לנקב נקב יפה?

ובלבד שלא יכוין לנקבה נקב יפה שיהיה לה לפתח דא"כ הוה ליה מתקן מנא, ואפילו אם הנקב הוא נקב קטן שאינו עשוי להכניס ולהוציא ג"כ אסור עכ"פ מדרבנן אפילו בחבית כזו שהיא רעועה, ואם הוא נקב גדול שעשוי להכניס ולהוציא יש בו איסור תורה, וה"ה אם מתין ראשה מלמעלה ומכוין ליפות השבירה שתשאר עוד כלי אסור.

האם יש בנין וסתירה בכלים שלמים?

אבל אם היא שלמה אסור לשברה אפי' בענין שאינו עושה כלי אפילו בכלי קטן, ואף בעורך שבת אין להקל בזה כלל, וי"א דאין סתירה בכלים אפילו כשעושה שבירה בכלי שלמה אם לא כשעושה אותה כלי ע"י השבירה, והני חביות קטנות של מרקחת אסור להסיר החשוקים כדי ליקח מה שבתוכה, אך ע"י א"י יש להתיר, ובקשור ע"י חבלים אפילו ע"י ישראל יש להתיר.

פסיק רישא בדאורייתא ובדרבנן האם אסור בשבת?

אפי' נקב בעלמא אסור לנקוב מחדש, ואפי' יש בה נקב חדש אם להרחיבו אסור אפילו אם אין מרחיבו כ"כ שיהיה עשוי להכניס ולהוציא על ידו, ולהמחבר צריך שיתכוין לכך, ולרמ"א אסור אף בלא מתכוין. וכן אם היה סכין תקוע בחזק מע"ש בחבית מותר להמחבר להוציאו ולהכניסו שהרי אינו מתכוין להוסיף, ולרמ"א דוקא כשהוציאו פעם אחת מבעוד יום דע"י נתרחב קצת דתו לא הוי פסיק רישא, אבל בלא"ה אסור דפסיק רישא הוא ואסור אף במלתא דרבנן, ובכותל שהוא מחובר גם המחבר מודה דאסור להוציא הסכין שהיה תקוע בו מערב שבת, ונה"ה בחבית שמחזקת ארבעים סאה דיוצא ג"כ משם כלי דהוי כאהל, ובש"ע הגר"ז כתב דיש להקל במקום צורך גדול.

דשם במתכוין להרחיב הנקב חייב משום קודח דהוי תולדה דבונה, ולכן אפילו אם אינו מכויין עכ"פ פסיק רישא הוא.

למעשה כאיזה דעה נקטינן?

לדינא הסכימו האחרונים דפסיק רישא אסור אף במלתא דרבנן, ומ"מ הכא דמדינא אף בכותל שרי היכא שאין מתכוין כיון שא"צ להגומא והוי מלאכה שאצל"ג וגם הוא כלאחר יד, וי"א דאין ע"ז שם מלאכה כלל, אלא שהעולם נהגו בו איסור להוציא דנראה כעושה נקב בכותל, אלא לענין חבית דעיקר אסור הוא רק מדרבנן יש לסמוך היכא שהוא צורך גדול על דעת המחבר שמתיר להוציא הסכין בשבת, אפילו היכא שלא הוציאו מעולם מתחלה.

על איזה נקב חייבין בשבת?

העושה נקב שהוא עשוי להכניס ולהוציא כגון נקב שבלול התרנגולים חייב משום מכה בפטיש, לפיכך גזרו על כל נקב אפילו עשוי להוציא או להכניס בלבד שמא יבוא לעשות נקב שחייבין עליו, ואפילו הוא לול שאינו מחובר לקרקע דלית ביה משום בונה על עשיית הנקב אפ"ה חייב משום מכה בפטיש שהוא גמר מלאכת הלול.

איזה מלאכות הם תולדות מכה בפטיש?

כל העושה דבר שהוא גמר מלאכה ה"ז תולדת מכה בפטיש וחייב. העושה נקב כל שהוא בין בעץ בין במתכות בין בבנין בין בכלים ה"ז תולדת מכה בפטיש וחייב, כשהוא מכויין בזה לאיזה תועלת, דאם הוא דרך השחתה ה"ז בכלל מקלקל ויש בזה רק איסור מדרבנן, וכל פתח שאין עשוי להכניס ולהוציא אין חייבין על עשייתו, ודוקא בכלים דהנקב שעושה להם יש עליהם שם פתח ולכן בעינן שיהא עשוי להכניס ולהוציא, אבל בשאר דברים לא בעינן רק שיהיה דרכו של אותו דבר לעשות בו נקב כזה לאיזה תשמיש. אם תקע מסמר בכותל [לתלות עליו] חייב משום מכה בפטיש. העושה נקב בקרקע הבית שיצאו המים חייב משום בונה.

נקב שנסתם האם מותר לפתחו מחדש?

היה בה נקב ונסתם, אפילו היה אותו מקום מקום הברזא שסתמו ועשאו במקום אחר ועתה רוצה לפתחו, אם הוא למטה מן השמרים אסור לפתחו דחשיב כפותח מחדש, וע"כ אסור לעשות שם אפילו נקב קטן שאין עשוי להכניס ולהוציא על ידו, למעלה מן השמרים מותר לפתחו אפילו הוא נקב גדול.

האם בכל החביות מותר לנקוב נקב ישן?

במקום נקב ישן בין שהנקב ההוא היה גדול או קטן נוקבין אפי' במקדה, כגון שנשברה הברזא, וה"ה אם היה הנקב במקום אחר שנסתם, ובלבד שלא ירחיבו יותר ממה שהיה מתחלה, ולכן מותר לנקוב במגופה שסותמין בה הכלי זכוכית אפילו בכלי המתוקן לכך. וי"א דלא שרי לנקוב נקב ישן אלא בחבית של חרס, אבל בחבית של עץ שמהדקים מאד אסור, וי"א דיש לחוש להחמיר כדעה זו, ובש"ע הגר"ז כתב דיש להקל במקום צורך גדול.

הגו"ט בעצמך... בקבוקי משקה הסתומים בכיסוי של מתכות או פלעסטיק או נייר האם מותר לפותחן בשבת?

זכות הלימוד

כל הזכויות שמורות
המחיר למוסדות מ"ל ויחידים
עם משנה בחירה

כל החברות שמונות
אסור לתפקידן מלידת
© מנהלת הספק

משנה ברורה
מן סימן שיג סעיף ט עד סימן שיד סעיף ה

דפי סיכום

הטבלאות אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה

מחזור שנתיים

שנה ב'

ג שבט

סימן ש"ד

דיני דברים האסורים משום בנין וסתירה בשבת - חלק א'

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
הדין בין וסתירה בכלים	מותר בנין שאינו ממש (ש"ע א')	דאין בנין וסתירה בכלים	אסור בנין גמור וסתירה גמורה אפילו בכלים קטן (מ"ב א')	דבנין גמור וסתירה גמורה שייך גם בכלים (מ"ב א')
בנין וסתירה בחביות רעועה המוחזקת ארבעים סאה	לדעת הרשב"א אפילו מוחזקת ארבעים סאה מותר - ולהב"ה יש להקל על ידי אינו יהודי (באה"ל שאינה)	דס"ל דאין שייך שם סתירה על זה - דאסור רק מדרבנן כיון דמקלקל הוא (באה"ל שאינה)	אסור אם היא מוחזקת ארבעים סאה דהיינו אמה על אמה ברום שלש אמות עם עובי הרפנות בלא (עובי הלבוביזם) הור הסובב אצל שפתה והרגלים (רמ"א א' מ"ב ג')	דהר"ל כאהול ואית בה משום בנין וסתירה אפילו בנין וסתירה כל דהו (מ"ב ב')
לשבור חביות שנשברה ודיבק שבריה בזפת כדי ליקח מה שבתוכה	מותר לשברה אפילו שלא במקום שמדובק בופת (ש"ע א' מ"ב ד')	דאין בנין וסתירה בכלים	כשמשברה אסור לכוון לנקבה נקב יפה שיהיה לה לפתח - אפילו נקב קטן שאינו עשוי להכניס ולהוציא - אבל נקב גדול אסור מדאורייתא כשמתכוון לפתח (מ"ב ד' מ"ב ו')	דאם מכוון כך הוה לה מתקן מנא - דאסור עכ"פ מדרבנן - כיון שעשוי להכניס ולהוציא (מ"ב ו')
להסיר החשוקים שקורין ריפין מחביות קטנה של מרקחת כדי ליקח מה שבתוכה	על ידי אינו יהודי יש להתיר (מ"ב א')		אסור לישראל להסירה (מ"ב א')	כיון דדרך מתחילה לעשות כן והוי שלימה לא דמי לחביות שמרבקת שבריה בופת (מ"ב א')
לשבור חביות שלימה ליקח מה שבתוכה	להביאור הגר"א מותר אם אינו עושה כלי על ידי השבירה - ולשיטת רש"י מותר כשהוא מקלקל והוא לצורך שבת - ואין לסמוך עליו להקל (מ"ב ז' באה"ל אסור)	דס"ל בהפוסקים דאין סתירה בכלים אפילו בכלי שלמה - דס"ל דמותר לצורך שבת כיון דמקלקל הוא רק מדרבנן - דלא מצייני שיהא מותר דרבנן משום צורך שבת (מ"ב ז' באה"ל אסור)	אסור לשברה אפילו בענין שאינו עושה כלי ואפילו נקב בעלמא אסור לנקב מחדש - ואם עושה אותה כלי על ידי השבירה אסור וחייב לכבוש (ש"ע א' מ"ב ז')	אינו חיוב אלא כשהוא על מנת לבנות אבל מדרבנן מיהו אסור - משום מכה בפטיש (מ"ב ז')
לעשות נקב מחדש או להרחיב נקב בחביות שלמה	להמחבר מותר להרחיבו אם היה בה נקב אם אינו מתכוון להרחיב אף על גב דהוי פסיק רישא שיתרחב על ידי פעולתו (ש"ע א' מ"ב י')	-	אסור לעשות אפילו נקב בעלמא מחדש אפילו במקום שאין דרך לעשות פתח או אפילו יש בה נקב אסור להרחיבו אפילו אינו מרחיבו כל כך שיהיה עשוי להכניס ולהוציא על ידו - ולרמ"א אסור אפילו אינו מתכוון להרחיב אם הוי פסיק רישא (ש"ע א' מ"ב טו')	דאף שאין דרך לעשות פתח אסור לפי שכיון שאם היה עשוי להכניס ולהוציא היה חייב עליו מן התורה אף שעשאו מלמעלה לפיכך גם כשאינו עשוי אלא להוציא בלבי אסור מדרבנן סופרים אף שעשאו מלמעלה - דאסור עכ"פ מדרבנן (מ"ב ז' ט' ש"ע הרב ט"ו)
להוציא ולהכניס סכין שתקוע מערב שבת בחביות או בכותל	במחבר מותר להוציא ולהכניסו להמחבר אם לא מכוון להוסיף - ולרמ"א אם הוציאו גם כן פעם אחת מבעד יום - וכן הלכה להמחבר בכותל או חביות מוחזקת ארבעים סאה - ולמ"א מדינא אף בכותל מותר היכא דאינו מתכוון - ולמ"ב בחביות יש לסמוך על דעת המחבר להתיר היכא שהוא צורך גדול להוציא הסכין אפילו היכא שלא הוציא מעולם (ש"ע א' מ"ב י"א)	דס"ל כיון דעיקר איסורו רק מדרבנן מותר כשאינו מתכוון להוסיף אפילו איכא פסיק רישא - ולרמ"א אם לא הוציאו דה"ל פסיק רישא ואסור מדרבנן אפילו במילי דרבנן אף שהפתח אינו עשוי להכניס ולהוציא - דיוצא משם כלי והוי כאהל ובמתכוון להרחיב חייב משום קודח דהוי תולדה דבונה - כיון שאינו צריך להגומא הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה וגרע משאר איסור דרבנן דאסור משום שהוא גם כן מקלקל וגם הוא בלאחר יד - כיון שאינו מתכוון ועיקר איסורו רק מדרבנן (מ"ב י"א)	לרמ"א אסור להוציא ולהכניסו אם תקוע בחוק ולא הוציאו מבעד יום - אף שאין הפתח עשוי להכניס ולהוציא - ואף למחבר אסור בחביות המוחזקת ארבעים סאה או בכותל מחובר - וכן נהגו העולם לאיסור (ש"ע א' מ"ב י"א)	דהוי פסיק רישא דעושה נקב ומתקן פתח לחביות - דעל כל פנים אסור מדרבנן - דשם אם מתכוון להרחיב הנקב חייב משום קודח דהוי תולדה דבונה ולכן אפילו אם אינו מכוון על כל פנים פסיק רישא הוא - שנראה שעושה נקב בכותל בהוצאת הסכין וגם דאפשר דניחא לה שהיא הנקב מרווח לחזור ולתחוב בו הסכין שבאופן זה לכ"ע אסור (רמ"א א' מ"ב י"א י"ב)
לכתוח נקב שנשתם בחביות	בנקב שנשתם למעלה מן השמרים מותר לפתחו - אפילו הוא נקב גדול - אפילו היה אותו מקום מקום הברוא שסתמו ועשאו במקום אחר ואתה רוצה לפתחו - ובמקום נקב נוקבים אפילו במקדח אפילו הנקב גדול בלבד שלא ירחיבו יותר ממה שהיה מתחילה - וכן מותר לנקב במוגפה שסותמים בה הכלי זכוכית אפילו בכלי המתוקן לכך ולהשו"ע הרב יש להקל במקום צורך גדול לנקב נקב ישן אפילו בכלי עץ כדענה ראשונה (מ"ב י" ט"ו ט"ז י"ז שעה"צ ב')	דאותה הסתימה לא חשיבה סתימה כלל - דלא חשיב סתימה כלל כיון שהוא למעלה מהשמרים - דהמקום המגופה לא חשיב סתימה כלל - דהוא מדרבנן סופרים (מ"ב ט"ו י"ז ש"ע הרב ז')	בנקב שנשתם למטה מן השמרים אסור לפותחו אפילו נקב שאינו עשוי להכניס ולהוציא - יש אוסרים לנקוב נקב ישן בחביות של עץ שמהדקים מאד העץ שסותמים בה הנקב וחתתו ראשו על מנת שלא להוציא (ש"ע ב' ג')	דכיון שהוא למטה וכל כובד היין עליו צריך סתימה מעליא וחשוב כפתוח מחדש - דוראי נראה שזה נקב חדש (ש"ע ב' ג')
להכות בברזא על גבי ברזא שאינו יכול להוציאה לצורך לשתות בשבת	מותר כשמקום הברזא למעלה מן השמרים (ש"ע ד')	דמקום הנקב נקיבין אפילו במקדח (ש"ע ג')	אסור כשהמקום הברזא למטה מהשמרים (רמ"א ד')	כיון שהוא למטה מהשמרים כל כובד היין עליו צריך סתימה מעליא וחשוב כפתוח מחדש (ש"ע ב')
ליתן ולהכניס קנה חליל בחביות או בברזא להוציא יין	מותר ליתן אף על פי שלא היה בו מעולם - אפילו שאינו יודע אם יגיע למדרתו אפילו שהקנה עצמה אינה מתוקנת כל צרכה וחסרה שוב תיקון (ש"ע ה' מ"ב כ"א)	שהרי עומד ומיוחד לכך ואינו מתקן כלי - דלא חשיבין שיתקנה (מ"ב ב' כ"א שעה"צ ב')	אסור לתקוע היטב בחוקה בידרות (מ"ב ב')	דיש בזה משום גמר מלאכה (מ"ב ב')
ליתן ולהכניס עלה של הרס בנקב שבחביות	יש מתירין אפילו בעלה של הרס במקום שיש לו הרבה הרסים אחרים קטמים מבעד יום ובטור משמע אפילו יש לו עוד אחד (רמ"א ה' שעה"צ כ"ג)	שאו אין לחוש שמה יקטום שאף אם יתקלקל אחד או שנים הרי יש לו עוד ואין חוששים שיתקלקלו כולם וס"ל כהרא"ש דס"ל הטעם שאוסר הוא שמה יקטום (מ"ב כ"ב ש"ע הרב י"א)	אסור לתקוע היטב בחוקה בידרות (מ"ב ב')	דגורין שיתקן מרוב ליניו שיפול היין לתוכו וילך למרחוק כשלוקח העלה ומקפלו כעין מרוב נראה כעושה מרוב - שבברזא וקנה אינו עושה שום מעשה (ש"ע ה')